

ТЕХНИКАТА „СМЕСИ СЕ“ КАТО ДОПЪЛНИТЕЛНА ВЪЗМОЖНОСТ ЗА РАЗВИВАНЕ НА ЧУЖДОЕЗИКОВА КОМПЕТЕНТНОСТ

Доц. д-р Хилда Терлемезян

Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

Резюме. Техниката „Смеси се“ има потенциала да развие както говорните умения на изучаващите чужд език, така и тяхната акуратност по отношение на граматика и лексика. Целта на настоящото изследване е да представи техниката с всичките ѝ разновидности, да очертае нейните предимства и недостатъци и да провери ефективността ѝ по отношение на развиване на акуратността при образуване на изречения в сегашно просто време. Изследването е проведено с 88 ученици от IV клас, разделени в две групи – експериментална и контролна, през учебната 2021/2022 г. Резултатите от изследването са анализирани по пет показателя, като представянето на експерименталната група е средно с 9,4 % по-добро от това на контролната група. Тази процентна разлика дава основание да се счита, че техниката „Смеси се“ е ефективно упражнение, което подобрява уменията на учащите да прилагат знанията, свързани с изучаваната граматика. Освен това тя увеличава възможността за устна практика и раздвижва учащите в часа.

Ключови думи: смеси се; чужд език; сегашно просто време

1. Увод

Преподаването на чужди езици предполага развиването на езиковата компетентност на учащите по отношение на четирите умения – слушане, четене, говорене и писане, което, от своя страна, позволява доброто им представяне на изучавания език. За да се обучат учащите да се изразяват свободно и правилно на английски език в писмена и устна форма, те трябва непрекъснато да бъдат поставяни в активна позиция, което предполага изместване на преподаването от позицията да се говори за езика, към позицията да се работи с него. Едни от най-плашещите упражнения в часовете по английски език са свързаните с развиването на умениято говорене. Това се дължи на притесненията на учащите от допускане на грешки, на страха от критика, на вродена стеснителност или липса на идеи по темата на разговор.

2. Теоретичен обзор

2.1. Същност и характеристики на техниката „Смеси се“

Един от моделите, които позволяват освободена от стрес атмосфера и дават възможност за устно представяне, е техниката „Смеси се“. Тя първоначално е предложена от Полърд и Хес (Pollard & Hess 1997) като възможност за социализация, както по време на коктейлно парти, на което всички са прави и често сменят събеседниците си. Уникалното при тази техника е, че целият клас е ангажиран едновременно, всички се движат, говорят помежду си и сменят партньорите си след приключване на задачата. Тази смяна може да е на случаен принцип, а може да е и организирана от учителя, като учащите се позиционират седнали във вътрешен и външен кръг и учителят подава сигнал за придвижване на единия кръг по посока на часовниковата стрелка с един участник напред. Техниката позволява използването на широк набор от материали – текстове, снимки, изображения, предмети, видео ресурси, казуси. Техниката позволява използването на диференциран подход и планиране на дейността според индивидуалното езиково ниво на учащите

Дармайенти и Нофиадри (Darmayenti & Nofiadri 2015) споменават девет характеристики на модела „Смеси се“, а именно:

- дейността започва със слушане и отговаряне на един и същ въпрос множество пъти;
- ученето се осъществява чрез говорене;
- дейността се осъществява чрез обикаляне и говорене с различни партньори;
- медиатор е картончето;
- дейността се осъществява в група или с партньор;
- ученикът е в центъра на обучението;
- учителят също може да участва;
- учителят не се намесва;
- дейността трябва да е забавна.

Характеристиките на дейността „Смеси се“ могат да се разгледат и от гледна точка на ролите на учителя и ученика.

Учителят:

- подготвя учащите за старта на дейността;
- наблюдава дейността на учащите свободно;
- дава възможност на победителя да обяви резултатите пред класа.

Учениците:

- трябва да седят в полукръг или в два кръга с вътрешни и външни станции;
- трябва да участват в интеракцията дори и да са срамежливи;
- повтарят един и същ израз няколко пъти;
- стават по-внимателни и съзнателни в часа;

- стават по-ентузиазирани при упражняването на умението говорене;
- получават информация, слушайки, гледайки приятелите си и четейки;
- движат се и обикалят, за да говорят един с друг.

Техниката се основава на принципа за информационна празнина, като тази празнина може да се изразява в липсата на информация, опит, мнение или знание. Тази празнина мотивира участниците да са активни в упражнението, за да запълнят липсващата информация. Друг факт, който задържа мотивацията, е, че упражнението изисква физическа дейност, честа смяна на партньорите и участниците са освободени от прекия контрол на учителя. Освен това честото повторение на една и съща структура повишава тяхната увереност и им помага да се отпуснат и да запазят интереса към задачата. Техниката „Смеси се“ би трябвало да е част от поредица от упражнения, които като трудност и логика градира и водят до ясна цел.

2.2. Видове упражнения от модела „Смеси се“

Според Борзова (Borzova 2014) в зависимост от целта упражненията, основани на модела „Смеси се“, могат да бъдат три типа:

- фокусирани върху езиковата форма;
- фокусирани върху комуникативната функция;
- фокусирани върху значението.

Тя дава част от следните примери.

2.2.1. Фокусирани върху езиковата форма

Пример 1

Упражненията от типа „Смеси се“, фокусирани върху езиковата форма, обикновено целят затвърждаването на определена лексика или граматика.

Първо, на учениците се дава писмено упражнение със следните примерни инструкции:

- Използвайте правилната форма на глагола в скоби. Jack London (be) born in San Francisco.
- Попълнете изречението с подходящите думи: It a lot time and effort to grammar.
- Променете изречението, като използвате думата в скоби: Have you been here before? [when].
- Променете изречението, като трансформирате подчертания подлог в множествено число: Every child needs love and care.
- Подредете изречението в правилния ред: like, place, there, home, no, is.
- Добавете думи, за да образувате смислена комбинация: [verb] a conclusion; a/an [adjective] decision; to come up with a/an [noun]

След това учителят бързо проверява работата на учащите и се приема, че те вече са експерти. Тогава започва смесването между тях и всеки задава въпроси и проверява отговорите, дадени от партньора му. Възможно е като раз-

новидност след приключване на упражнението всеки ученик да избере най-трудния пример от своя лист и да го продиктува на съучениците си.

Пример 2

Учителят раздава по едно изречение на всеки учащ, като подсигурява всеки един от тях с изречение. Изречението е придружено с инструкция, която е една и съща за всички ученици, но примерът на всеки ученик е различен. Фокусът е върху граматика или лексика и правилният отговор е на гърба на листчето. Например:

– Направете въпрос от дадените ключови думи и отговорете на него. Now often/ you/ cinema?

– Поставете глагола в скоби в сегашно просто или сегашно продължително време: She (work) until midnight today.

– Попълнете изречението с подходящия предлог: He never plays the guitar the morning.

– Променете прилагателното в скоби в сравнителна или превъзходна степен: We (noisy)... people in the building.

– Изберете правилната дума: I never play/do yoga after breakfast.

Учениците обикалят класната стая, разменят си листчетата, като преди това се изпитват с написаните на картончето примери.

Пример 3

Учителят раздава по едно изречение на всеки учащ, като подсигурява всичките с изречение. Учениците се смесват и си диктуват по едно изречение. Когато всички ученици запишат всички изречения по двойки или групи, сглобяват историята и след това целият клас я чете. Като възможна разновидност учениците могат да сравнят фактите от историята с тези от своя живот и да я променят така, че да отговоря на тяхната реалност.

2.2.2. Фокусирани върху комуникативни функции

Този тип упражнения помагат на учениците да усвоят лексика и граматика, като активират езика в прости ситуации, като търсене на съвет, правене на предложение или изразяване на съжаление. За да постигнат комуникативната цел, учениците трябва да се обръщат към различни свои съученици, като използват предписаните езикови форми. Монотонността на действието се нарушава от факта, че се сменят партньорите и всеки участва в диалога с личния си житейски опит, мнение или отношение към разглеждания въпрос. Класически пример в това отношение е дейността: Find someone who... (Намери някого, който...) и Poll your classmates (Анкетирай съучениците си). Това са дейности, които позволяват упражняването на различни глаголни времена. Например сегашно просто време се упражнява, като се прави анкетиране за това как всеки прекарва уикендите си, летните ваканции, вечерите и т.н. Сегашно перфектно време се практикува с въпроси или задачи от вида: What exotic dishes have you tried?; What

interesting books have you read?; Find someone who has been to Germany. В резултат на тези проучвания учениците могат да представят обобщени резултати за целия клас.

Тези проучвания или въпроси могат да са адресирани и към герои от текст за четене, който учителят предварително е раздал, но в различни версии.

2.2.3. Фокусирани върху значението

В този тип упражнения учениците споделят и събират информация и мнение, които ще използват за по-голяма проектна задача. Тази информация се събира от различни текстове (истории, казуси, реклами, статистика, научни изследвания, мнения), които учителят предварително е раздал, или се основава на личния опит или мнение на участниците, събрани от проведени анкети и въпросници. Интеракцията се основава на размяна на информация, опит, мнения, свързани с определена тема. Всеки ученик е и източник на информация и събирач на такава. Този тип упражнения „Смеси се“ развиват не само лексиката и граматиката на учащите, но упражняват и уменията слушане, четене, говорене и писане.

2.3. Предимства и недостатъци на техниката „Смеси се“

2.3.1. Предимствата на техниката „Смеси се“

Изучаващите чужди езици нормално са предпазливи, когато говорят на новия език пред своите съученици или учителя, и затова често изпитват и нежелание да правят това. Но техниката „Смеси се“ винаги създава атмосфера на сътрудничество в класната стая (Darmayenti & Nofiadri 2015). Според Борзова (Borzova 2014) техниката „Смеси се“ е една от онези дейности, които развиват комуникативна компетентност, насърчават екипната работа, премахват културните бариери сред учащите, създават нагласа за приятелство и доверие. Освен това дава възможност учащите да запаметят и научат езиковите форми, докато ги преподават на съучениците си.

Тенг и Уонг (Teng & Wong 2015) добавят и това, че разглежданата техника помага на учащите да се социализират помежду си, и така тези, които почти никога не си говорят и не се познават, имат шанса да започнат добри взаимоотношения.

Дармайенти и Нофиадри (Darmayenti & Nofiadri 2015) също очертават няколко предимства на модела „Смеси се“. Първо, моделът „Смеси се“ осигурява спокойна и забавна атмосфера. Второ, осигурява приятелско съревнование и помага на учащите да запазят мотивацията си, която, от своя страна, им помага да участват активно до края. Също така тази техника позволява многократно повторение на едни и същи въпроси и събиране на отговори от много участници. Така се затвърждава целевата лексика и се постига свобода на говора (Harmer 2007). И не на последно място, техниката „Смеси се“ наподобява реалните житейски ситуации и позволява гъвкави комуникативни решения и отговори. И като цяло, чуждоезиковите умения на учащите се раз-

виват както по посока на умението говорене, така и по отношение на лексика, граматика, произношение, разбиране и свобода на изказа.

2.3.2. Недостатъци на техниката „Смеси се“

Основният недостатък на тази техника е, че е трудна за формулировка като инструкция. Затова е препоръчително първоначално учителят да демонстрира техниката с един от класа и след това да извика двама ученици, които да я демонстрират втори път, като така покажат какво са разбрали от нейната демонстрация. Друг недостатък е, че учителят не може да контролира всички ученици и да знае дали те говорят правилно. Като решение на този проблем Дармайенти и Нофиадри (Darmayenti & Nofiadri 2015) предлагат дейността винаги да приключва с презентация пред целия клас. По време на този етап учителят ще може да акцентира на акуратността по отношение на използваната лексика, граматика или произношение.

2.4. Проучвания, свързани с техниката „Смеси се“

Ползата от техниката „Смеси се“ се доказва от сравнително скорошни изследвания за нейното ползотворно влияние върху развитието на умението говорене (Ruzieva & Yuldasheva 2017; Darmayenti & Nofiadri 2015; Teng & Wong 2015; Borzova 2014).

Борзова (Borzova 2014) използва качествен описателен метод на изследване и дава предложения как ефективно да се използва техниката, като очертава процедурата и типове упражнения с тази техника.

Тенг и Уонг (Teng & Wong 2015) се фокусират на упражнението „Скоростно говорене“, което е разновидност на модела „Смеси се“. В тяхното проучване са участвали 40 студенти първокурсници в Китай, изучаващи бизнес английски, и 10 учители по английски език. Изследването със студентите е проведено с въпросник с отворени отговори с фокус върху предимствата и недостатъците на упражнението и групово дискусия с учителите. Резултатите от изследването сочат, че упражнението подобрява свободата на изказа, акуратността при използване на лексика и граматика и взаимоотношенията между всички участници.

Резултатите от това изследване се потвърждават и от изследването на Дармайенти и Нофиадри (Darmayenti & Nofiadri 2015), които провеждат това изследване с контролна и експериментална група студенти в Индонезия и резултатите по отношение на умението говорене на експерименталната група са значително по-добри от тези на контролната група. Това естествено потвърждава потенциала на техниката „Смеси се“ за развиване на умението говорене.

Рузиева и Юлдашева (Ruzieva & Yuldasheva 2017) също разглеждат техниката „Смеси се“ като модел за работа в сътрудничество и вид стратегия за мениджмънт на класа, която дава възможност на учащите да упражняват умението говорене и така да подобряват комуникативната си компетентност на английски език.

Но всички тези изследвания не доказват еднозначно ефективността на техниката по посока развитието на акуратност и свобода на изказа. Те не изследват нивото на мотивацията на учащите по време на нейното внедряване в часовете.

Затова настоящото изследване е насочено към потенциала на техниката „Смеси се“ за развиване на акуратност по отношение на образуването на изречения в сегашно просто време на английски език от учениците в IV клас.

3. Методология на изследването

Изследването е проведено през учебната 2021/2022 година с две експериментални групи от 44 ученици и две контролни групи със същия брой ученици от IV клас от ОУ „Виктория и Крикор Тютюнджан“ и ОУ „Княз Александър I“. Групите са разпределени по една контролна и една експериментална в двете училища. Всичките 88 четвъртокласници са подложени на входяща диагностика, с която се определи нивото на техните знания и умения по английски език. Резултатите на учениците от двете училища, участващи в експеримента, са приблизително равни и това позволява осъществяването на следващия етап от експеримента. С контролната група ученици учителят работи само въз основа на предвиденото в учебника и тетрадката учебно съдържание, а работата с експерименталната група се обогати и с техниката „Смеси се“, която е фокусирана върху задаване на въпроси в сегашно просто време и даване на отговори. Работата с тази техника продължава в рамките на 4 занятия. След приключване на работата с двете групи е проведен тест, чиято цел е да провери ефективността на техниката „Смеси се“ за развиване на акуратност при използването на сегашно просто време.

Оценката на получените резултати се осъществява по следните показатели:

- Първи показател. Образуване на специални въпроси в сегашно просто време.
- Втори показател. Образуване на положителни съобщителни изречения в сегашно просто време.
- Трети показател. Образуване на отрицателни съобщителни изречения в сегашно просто време.
- Четвърти показател. Образуване на общи (да/не) въпроси в сегашно просто време.
- Пети показател. Образуване на кратки отговори в сегашно просто време.

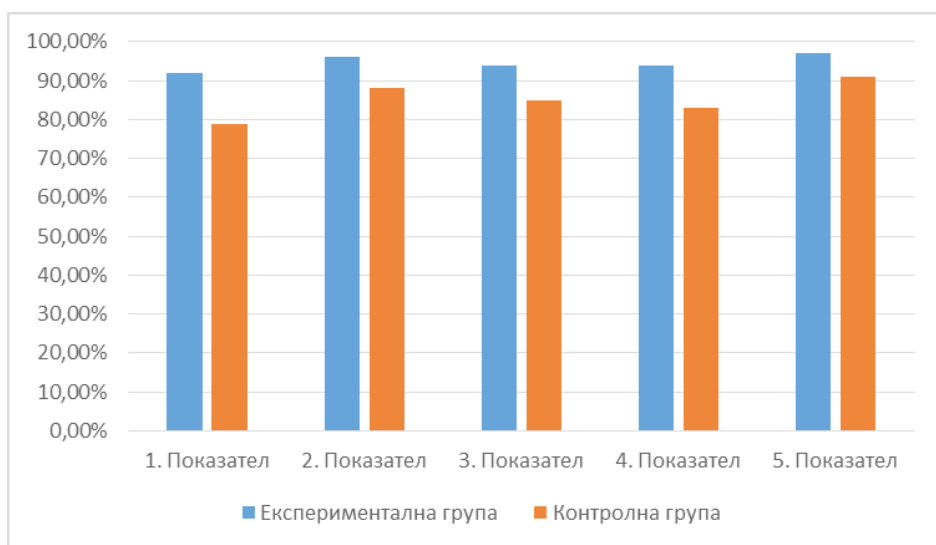
4. Резултати и анализ

Резултатите, получени по време на експерименталното изследване по формулираните по-горе пет показателя, са представени в таблица 1.

Таблица 1. Резултати от експерименталното изследване по показатели

	Показатели				
	1.	2.	3.	4.	5.
Експериментална група (ЕГ)	92%	96%	94%	94%	97%
Контролна група (КГ)	79%	88%	85%	83%	91%

Следващата диаграма обобщено представя резултатите на учениците от експерименталната и контролната групи (фиг. 1).

Фигура 1. Диаграма, илюстрираща резултатите от експерименталното изследване по показатели

Анализът на резултатите показва, че най-драматичните разлики между контролната и експерименталната група се наблюдават при първи и четвърти показател – образуване на специални и общи въпроси в сегашно просто време. И двата показателя измерват умението на учениците да съставят въпросителни изречения. Те са сериозно предизвикателство поради факта, че в конструкцията на въпроса винаги участва и спомагателен глагол, който в 3 л. ед. ч сменя формата си и който поради факта, че не се превежда, най-често се изпуска. При третия показател – образуване на отрицателни съобщителни изречения в сегашно просто време, също се наблюдава значителна разлика от 11%. И тук трудността произлиза от факта, че и при този вид изречения се

използва спомагателен глагол, който не се превежда и често се изпуска от учащите. При образуването на положителни съобщителни изречения се наблюдава разлика от 8%, като при тях основното предизвикателство е промяната на формата на глагола в 3 л. ед. ч. Най-малка е процентната разлика при пети показател – образуване на кратки отговори – само 6%.

Осъщественият анализ на резултатите по всичките пет показателя, поместени в таблица 1, дава основание да се направи изводът, че учениците, обучавани допълнително и с техниката „Смеси се“, се справят по-успешно с образуването на изречения в сегашно просто време в сравнение с участниците от контролната група в експерименталното изследване.

5. Изводи

Целта на това изследване е да провери ефективността на техниката „Смеси се“ по отношение на развиването на акуратност при използването на специфични граматически категории. Резултатите от проведения експеримент доказват значителни различия в резултатите на контролната и експерименталната група на четвъртокласниците в полза на експерименталната.

Техниката „Смеси се“ създава освободена от напрежение образователна среда и обогатява възможностите, които учителят може да предостави на учениците да експериментират с езика и по този начин да го прецизират при употреба. Тя насърчава и най-малко активните да участват в комуникативни дейности в часа, помага им да натрупат увереност, и ги подготвя за реалностите на автентичната комуникация.

Благодарности

Това изследване е финансирано от Европейския съюз – NextGenerationEU, чрез Националния план за възстановяване и устойчивост на Република България, проект № BG-RRP-2.004-0001-C01“.

Acknowledgements

This study is financed by the European Union-NextGenerationEU, through the National Recovery and Resilience Plan of the Republic of Bulgaria, project № BG-RRP-2.004-0001-C01.

REFERENCES

- BORZOVA, E., 2014. Mingles in the foreign language classroom. *English Teaching Forum*, vol. 52, no. 2, pp. 20 – 27. ISSN-1559-663X.
- DARMAYENTI & NOFIADRI, N., 2015. Mingle Model for Teaching English Speaking Skill for College Students. *Al-Ta lim Journal*, vol. 22, no. 1, pp. 1 – 9. ISSN 1410-7546.

- HARMER, J., 2007. *How to teach English*. Edinburg Gate: Pearson Education Limited. ISBN 978-1-4058-4774-2.
- POLLARD, L & HESS, N., 1997. *Zero prep: Ready to go Activities for Teachers*. Herforthshire. Prentice Hall. ISBN 10: 1882483642.
- RUZIEVA, N. X., & YULDASHEVA, F. E., 2017. The use of mingles in the communicative way of teaching. *Міжнародний науковий журнал Інтернаука*, vol.1, no.1, pp. 138 – 139. ISSN 2520-2057.
- TENG, F., & WONG, J., 2015. Speed speaking: A new activity to engage more learners to talk. *ELTA Journal*, vol. 3, no. 3, pp. 47 – 58 [viewed 08 June 2022], Available from: https://www.academia.edu/20049324/Speed_Speaking_A_New_Activity_to_Engage_More_Learners_to_Talk

THE MINGLE TECHNIQUE AS AN ADDITIONAL MODEL FOR DEVELOPING FOREIGN LANGUAGE COMPETENCE

Abstract. The “Mingle” technique has the potential to develop both the speaking skills of foreign language learners and their accuracy in terms of grammar and vocabulary. The purpose of the present study is to present the technique in all its varieties, to outline its advantages and disadvantages, and to test its effectiveness in terms of developing accuracy in the formation of sentences in the present simple tense. The study was conducted with 88 fourth-grade students, divided into two groups – experimental and control during the academic year 2021/2022. The results of the study were analysed according to five indicators and the performance of the experimental group was on average 9.4% better than that of the control group. This difference gives reason to consider that the “Mingle” technique is an effective exercise that improves learners' ability to apply the knowledge related to the studied grammar. It also increases the opportunity for oral practice and gets learners moving in class.

Keywords: mingle; foreign language; present simple tense

✉ **Dr. Hilda Terlemezyan, Assoc. Prof.**

ORCID iD: 0000-0003-3706-6460

Plovdiv University “Paisii Hilendarski”

Plovdiv, Bulgaria

E-mail: terlemezyan@uni-plovdiv.bg